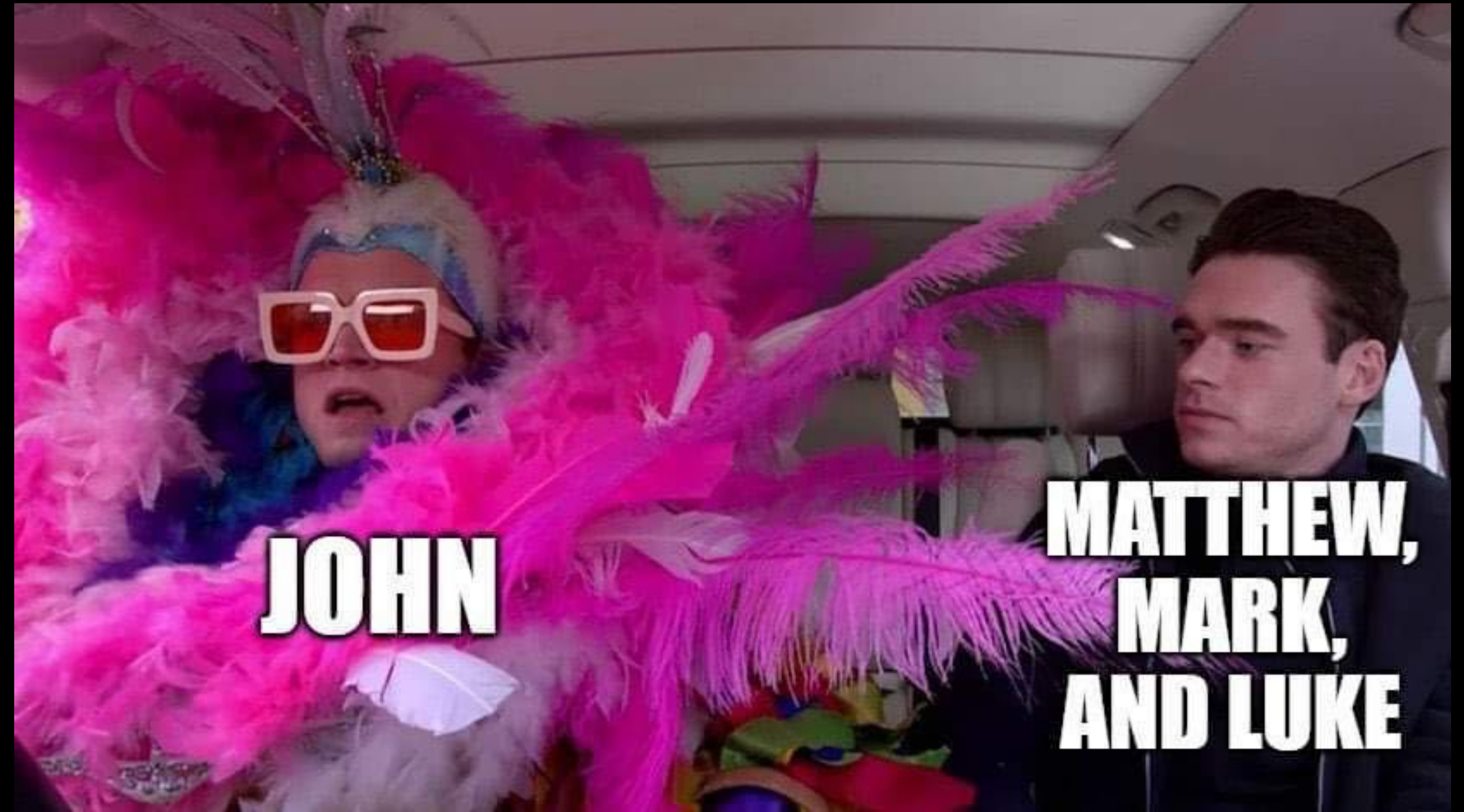

EVANGELIET IFØLGE JOHANNES

JOHANNES VEKTLIGGER:

- Hvor Jesus kommer fra, hans guddommelighet.
- Jesu enhet med Faderen: "Jeg og Far er ett."
- Vann
- At Gud tar bolig i den som tror
- At den som tror **allerede** har evig liv (f.eks. 3:18, 5:24), og at den som ikke tror **allerede** er dømt (3:18, 8:24).
- At evig liv gis gjennom Jesu ord (5:24, 6:63, 68).
- At det sentrale er å **tro** på Jesus ('tro' nevnes nesten 100 ganger) (3:16, 6:28-29)

ULIKHETER FRA SYNOPTIKERNE

- Bare 8 % har noen form for paralleller hos Matteus, Markus eller Lukas.
- Jesus forkynner ikke om "Guds rike", men om **evig liv og oppstandelse**.
- Jesu dåp, fristelse og transfigurasjon er utelatt.
- Ingen onde ånder drives ut, ingen innstiftelse av nattverden.
- Lengre samtaler og diskusjoner
- Mye mer undervisning om Den hellige ånd, og om at den som tror har fått Ånden.

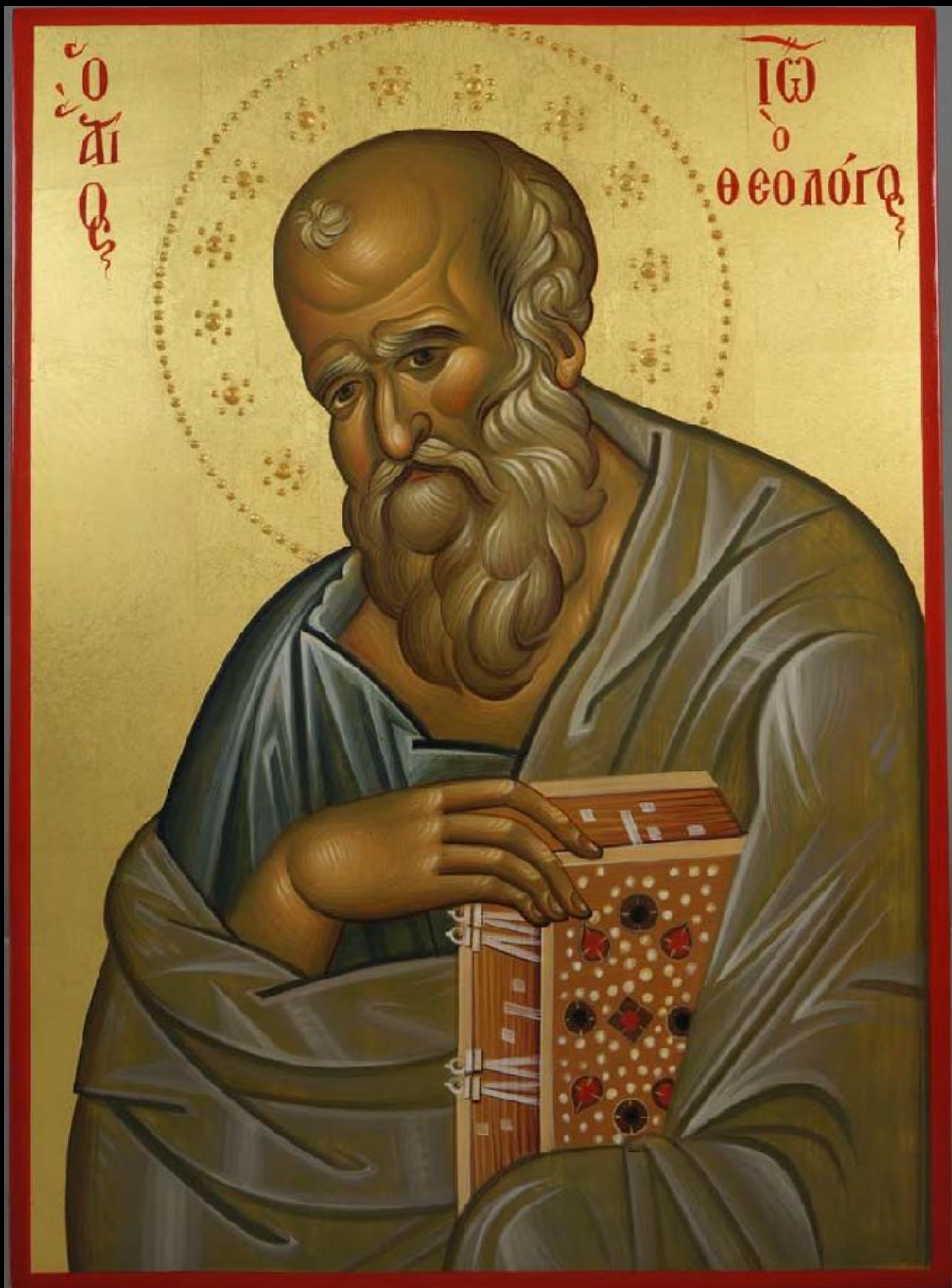
“ ØRNEN ” JOHANNES

- “Da han var oppstått fra de døde, mintes hans disipler at han hadde sagt dette. Og de trodde Skriften og det ord Jesus hadde sagt.” (2:22)
- “For Johannes var ennå ikke kastet i fengsel.” (3:24)
- “For Ånden var ennå ikke gitt, fordi Jesus ennå ikke var herliggjort.” (7:39)
- “Dette skjønte ikke hans disipler fra først av. Men da Jesus var blitt herliggjort, da mintes de at dette var skrevet om ham, og at de hadde gjort dette for ham.” (12:16)
- **Et ovenfra- og etterpå-perspektiv.**

FORFATTER

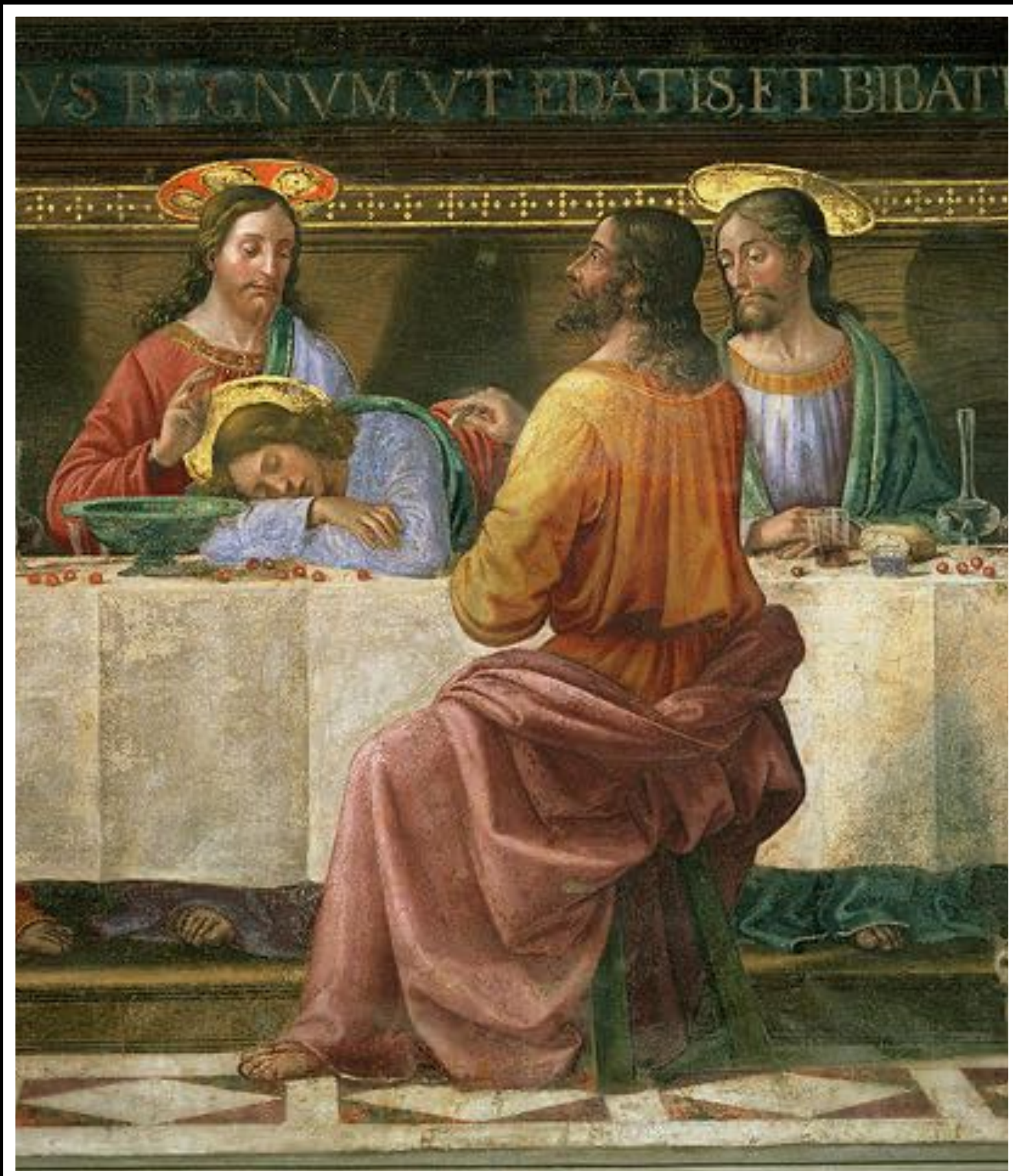
- 21:20, 24: "Den disippelen som Jesus elsket...vitner om dette og har skrevet dette, og vi vet at hans vitneutsagn er sant."
- Apostelen Johannes nevnes ikke ved navn, og døperen kalles derfor bare "Johannes".
- Kirkehistorisk støtte for at apostelen Johannes skrev det fra Efesus til menighetene i Asia:
  - Papias (ca. 70-163 e.Kr., biskop i Asia)
  - Polykarp (ca. 69-155 e.Kr., disippel av Johannes)
  - Ireneus (ca. 130-200 e.Kr., disippel av Polykarp)
  - Klement av Alexandria (ca. 150-215), Tertullian (ca. 160-240), Eusebius (ca. 264-340)
  - Ingen stilte spørsmålstegn ved dette, selv om noen gjorde det med Joh åp.
- Mulig at "vi" er noen andre som skriver med Johannes som kilde. Uansett "evangeliet ifølge Johannes".

“DISIPPELEN SOM JESUS ELSKET”

- Nevnes 5 ganger. “Den andre disippelen” eller “en annen disippel” nevnes 6 ganger, og disse knyttes sammen i 20:2.
- Var mest sannsynlig en av de 12, siden han var til stede under nattverden (Matt 26:20, Mark 14:17)
- Peter, Andreas, Filip, Tomas og Judas nevnes ved navn. I teorien kan han være hvem som helst av de andre.
- Satt nærmest Jesus under nattverden (13:23, 21:20), mest sannsynlig Peter, Jakob eller Johannes. Peter nevnes ved navn, mens Jakob døde tidlig (Apg 12:1-2, 44 e.Kr.).
- **Trolig et navn som ble gitt Johannes av kretsen bak “vi” i 21:24.**

P 52

Det eldste NT-manuskriptet

Inneholder Joh 18:31-33 + 18:37-38

Oppdaget i 1934. Da hadde Johannesevangeliet blitt avskrevet av mange som for sent skrevet til å ha noe særlig historisk verdi (dvs. siste del av 100-tallet).

Datert til 120-140 e.Kr. —> evangeliet skrevet senest på 90-tallet. Kirkefedre bekrefter dette. "Tiberias" (6:1, 23, 21:1) ble også brukt mer mot slutten av det 1. århundre.

HENSIKTEN MED EVANGELIET

“Jesus gjorde også mange andre tegn for øynene på disiplene, tegn som det ikke er skrevet om i denne boken. Men disse er skrevet ned for at dere skal tro at Jesus er Messias, Guds Sønn, og for at dere ved troen skal ha liv i hans navn.” (20:30-31)

1. **For et ikke-troende gresktalende publikum, og for å oppbygge troende som møtte motstand.** Enkelt og dypt samtidig. Skrevet både for ikke-troende og troende?
2. Trolig for å utfylle synoptikerne.
  - *“Men sist av alle, siden han visste at de ytre fakta var blitt tydeliggjort i evangeliet, oppfordret av sine venner og inspirert av Ånden, skrev Johannes et åndelig evangelium.”* (Klement av Alexandria (150-215 e.Kr.), sitert i Eusebius' *Eccl.* 6.14.7)
  - Kirkehistorikeren Eusebius skriver (tidlig på 300-tallet) at **Johannes la til det Jesus gjorde på begynnelsen av sin tjeneste**, før døperen Johannes ble kastet i fengsel (Matt 4:12, Mark 1:14, Luk 3:20, men Joh 3:24).
3. Trolig for å gå imot gnostikere. *“Johannes, Herrens disippel, forkynner denne tro, og søker, ved å proklamere evangeliet, å fjerne den vranglæren som Cerinthus hadde spredt blant folk [...] slik at han kunne motbevise dem og overbevise dem at det finnes bare én Gud, som skapte alle ting ved sitt Ord; og ikke, som de hevder, at Skaperen var én, men Faderen og Herren en annen; og at Skaperens Sønn var én, men at Kristus fra oven var en annen.”* (Ireneus (130-200 e.Kr.), *Mot kjetterne* 3.11.1)

HISTORISK SITUASJON?

- Etter år 70 ble fariseerne de religiøse lederne, siden saddukeerne var knyttet til tempelet. Bare fariseere nevnes av Johannes (4:1, 7:32, 9:13, 11:46, 12:19, 12:42).
- De jødiske kristne fikk en forbannelse rettet mot seg i synagogeliturgien ca 85 e.Kr.: "Måtte nasareerne og vranglærerne bli plutselig ødelagt og fjernet fra Livets bok."
- Leserne kan ha blitt utvist fra synagogene fordi de trodde at Jesus var Messias (9:22, 12:42, 16:2).
- Noe ser ut til å ha skjedd med uttrykket "jødene". Alle Jesu motstandere kalles "jødene", noe som peker på en senere dato enn synoptikerne. Hos Johannes brukes det bare om religion, ikke om nasjonalitet.
- "Vi" og "de" gjennom hele evangeliet, spes. 3:11 hvor "jeg" blir til "vi". Vi kan få følelsen av at det er et slags forsvar for de kristne mot jødene, hvor Dommeren Jesus ironisk nok også er anklaget for ikke å være Messias, med alle "vitnene" som vitner om ham.

ET TEMA: VITNER TIL JESU FORSVAR

1. **Døperen Johannes** (kap 1, 3:22-30)
2. **Andre mennesker** (Andreas, Filip, Natanael, disiplene (3:11, 15:27), den samaritanske kvinnen (4:39), den blinde mannen (9:17), Marta (11:27), forfatteren (19:35, 21:24))
3. **Jesu gjerninger** (5:36, 10:25)
4. **Faderen** (5:37, 8:18)
5. **Skriftene** (5:39)
6. **Jesus selv** (8:18)
7. **Ånden** (15:26)

Rettssak:

- Jes 43-48: Guds rettssak mot Israel
- Gud, inkarnert i Jesus, fører sak mot "verden", inkarnert i "jødene".

Mest i kap 5-12, den store diskusjonen mellom "jødene" og Jesus.

Målet: Lede til tro på Jesus

7 "JEG ER"

1. Livets brød (6:35)
2. Verdens lys (9:5)
3. Porten (10:9)
4. Den gode hyrde (10:11)
5. Oppstandelsen og livet (11:25)
6. Veien, sannheten og livet (14:6)
7. Det sanne vintre (15:1)

7 TEGN

(FOR Å FØRE TIL TRO PÅ JESUS, 20:30-31)

1. Vann til vin (2:1-11)
2. Embetsmanns sønn helbredet (4:46-54)
3. Lam mann ved dam helbredet (5:1-9)
4. 5000 mettet (6:1-14)
5. Går på vannet (6:16-21)
6. Mann født blind helbredet (9:1-7)
7. Lasarus vekket opp (11:38-44)

7 HØYTIDER

1. Bryllup (2:1)
2. Første påske (2:13, 23)
3. Ukjent høytid (5:1)
4. Andre påske (6:4)
5. Løvhyttefesten (7:2)
6. Tempelinnvielsesfesten (10:22)
7. Tredje påske (11:55)

STRUKTUR

1,1-18

Prolog

1,19 - 11,57

7 tegn

Del 1
(6 høytider)

Kap 12

Jesus rir inn i Jerusalem

Kap 13-17

Siste ord til disiplene

Del 2
(7. høytid: 3. påske)

Kap 18-20

Død og oppstandelse

Kap 21

Epilog

PROLOGEN (1:1-18)

I begynnelsen var Ordet. Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Alt er blitt til ved ham, uten ham er ikke noe blitt til.

Εν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν.

“Det er noe som beveger uten å bli beveget - noe evig... Dette er da Gud - prinsippet som himmelen og naturen avhenger av.”

–ARISTOTELES (384–322 F.KR.), METAFYSIKK 12.1072

ORDET (LOGOS)

For grekere

Den universelle tanke eller 'fornuft' bak alt som eksisterer, kraften som strukturerte universet.

Logos styrer og kontrollerer alt.

Kraften/tanken som strukturerer og styrer hele universet ble menneske i Jesus.

ORDET (LOGOS)

"I begynnelsen" —> 1 Mos 1:1. Verden ble skapt ved Guds ord.

Gud taler —> Guds ord som kom til profetene

Visdommen (spes. Ordsp 8:22-31) —> Tar Guds rolle men er forskjellig fra Gud, identifisert med Guds tanke/fornuft i gresk-talende jødedom.

Jesus skapte verden, Gud taler gjennom ham, Guds ord ble personifisert i ham. Å avvise Jesus er å avvise Gud og Guds ord.

For jøder

TEMAER SOM INTRODUSERES I PROLOGEN

- v. 1: Jesus eksisterte før han kom som menneske (8:58, 17:5)
- v. 1, 18: Jesu enhet med Gud (8:58, 10:30, 20:28)
- v. 4: Evig liv kom med Jesus (5:26, 6:33, 10:10, 11:25-26, 14:6)
- v. 4, 9: Lyset kom med Jesus (3:19, 8:12, 12:46)
- v. 5, 9, 14: Konflikten mellom lys og mørke (3:19, 8:12, 12:35, 46)
- v. 7, 12: Tro på Jesus (2:11, 3:16, 18, 36, 5:24, 6:69, 11:25, 14:1, 16:27, 17:21, 20:25)
- v. 10, 11: Jesus avvises/misforstås (3:11, 32, 4:44, 7:1, 8:59, 10:31, 12:37-40, 48, 15:18)
- v. 14: Jesu herlighet (12:41, 17:5, 22, 24)
- v. 14, 17: Guds nåde og sannhet i Jesus (4:24, 8:32, 14:6, 17:17, 18:38)
- v. 18: Jesus åpenbarer Gud for oss (3:34, 8:19, 38, 12:49-50, 14:6-11, 17:8)

1:19-51

- Døperen Johannes vitner for Andreas. Han skjønner at Johannes peker ham videre til Jesus (v. 37). Andreas vitner videre for Peter. Filip vitner for Natanael (trolig Bartolomeus).
- De vitner om at Jesus er Guds lam, Messias, oppfyllelsen av Skriftene, Guds sønn og Israels konge.
- Mange visste ikke hvem han var (v. 31, 33), men flere og flere finner ham (v. 41, 45). Eller er det egentlig Jesus som finner dem? (v. 48)
- Jesu første ord: "Hva leter dere etter?" "Kom og se!" (v. 39, 46) også ment til leseren?

TEGN 1: VANN TIL VIN (2:1-11)

Tre "triggere" for å gå dypere...

1. Hvorfor gjøre dette miraklet i det hele tatt?

Ingen som trenger så mye hjelp eller frelse, bare noen som kan bli flaue.

2. Hvordan var det et "tegn"?

Når Jesus gjorde så mye (20:30, 21:25), hvorfor velger Johannes å inkludere akkurat denne hendelsen?

3. "Han åpenbarte sin herlighet."

Hvordan? Hva slags herlighet?

TEGN 1: VANN TIL VIN (2:1-11)

A. Har vinen noe med *nattverd* å gjøre? Ikke for gjestene, men for leserne?

- Jødiske renseskar —> Jesu blod oppfyller ritualene og renses fullstendig
- Dette underet + brødunderet (kap 6) = nattverd hos Johannes

- ***Kan symbolisere det samme som nattverd senere skal symbolisere: At Jesu blod renses.***
- “Den dagen jeg drikker den ny sammen med dere i min Fars rike” (Matt 26:29) —> festmåltid i Guds rike. Derfor i et bryllup (Åp 21:2, 9, 22:17).

TEGN 1: VANN TIL VIN (2:1-11)

B. Hvorfor **så mye** vin?

- 400-630 liter vin!

➔ Jer 31,12: "De skal komme og juble på Sion-høyden, stråle av glede over Herrens gode gaver: korn, **ny vin** og fin olje..."

➔ Joel 2,19 og 24: "Herren svarte sitt folk: Se, jeg vil sende dere korn, **ny vin** og fin olje...Hver treskeplass fylles med korn, pressekummene renner over av **ny vin** og fin olje."

➔ Amos 9,13-14: "Se, dager skal komme... Druesaft skal dryppe fra fjellene og flyte fra alle høyder... De skal plante vinmarker og **drikke vinen.**

➔ Både ny vin og masse vin brukes som et bilde på frelsen som loves i GT.

- Poenget: Nå skjer det! Guds rike er her!

➔ Tilsvarer det første Jesus sier i Markus: "Tiden er inne, Guds rike er kommet nær. Vend om og tro på evangeliet!"

TEGN 1: VANN TIL VIN (2:1-11)

C. Hva slags herlighet var dette et tegn på?

- "herlighet" (*doxa*) bare nevnt i 1:14 så langt
- "Den tredje dagen"?
  - ▶ Ikke dag 3 i fortellingen, og mange forslag til hva det refererer til.
  - ▶ Et hint tilbake til 2. Mos 19:16 da Guds herlighet viste seg på Sinaifjellet?
- ▶ Et hint framover til hva som skjer i påsken? "Tredje dagen" nevnes ellers bare i 2:19-21 (—> Hos 6:2).
- ➔ Han åpenbarte at han var kommet fra Gud med Guds nærvær, storhet og makt (som i 2. Mos 19) og at han for alvor skal herliggjøres ved sin oppstandelse (12:23).
- Tegn ≠ bevis. Jesus gir et tegn som **bevitner** at han er Guds sønn. Tegnet kan avvises (1:11, 12:37-41).
- Disiplene trodde fordi det skjønte hva miraklet betydde for hvem Jesus var.

JESUS "RENSER" TEMPELET OG SIER HAN SKAL REISE DET OPP IGJEN PÅ TRE DAGER (2:13-22)

- 1,14: Jesu kropp er møtestedet mellom himmel og jord (det nye tempelet)
- *Det nye tempelet* skal bli reist opp etter 3 dager. Jesus svarer med å peke på seg selv om oppfyllelsen av alt. Hans autoritet er at han er det ekte tempelet. Det er det jordiske tempelet som er et tegn.

- Leserne vet at templet i Jerusalem ble ødelagt i år 70, men de vet også at han snakket om seg selv.
- Historien om Jesus forstås bare *i retrospekt* (v. 22), vi må lese billedlig (v. 19) og Jesus er tempelet (v. 20).
- Samme tema som 2:1-11: Den nye pakt kommer

“UNDESIGNED COINCIDENCES”

- Henger vinunderet sammen med utsagnet om ny vin i nye skinnsekker? (Matt 9:17, Mark 2:22, Luk 5:37)
- Påstanden om å rive ned tempelet og bygge det opp igjen på tre dager refereres til av Matteus (27:40) og Markus (14:58, 15:29), men bare Johannes har med at Jesus faktisk sa det.

HIDDEN IN PLAIN VIEW

Undesigned Coincidences in the Gospels and Acts

Lydia McGrew

REFLEKSJON:

1. Hva ved Jesus talte mest til deg i kap 1-2? Har du sett mer av hans herlighet og hvem han er?
2. Hvordan kan du være et vitne for Jesus? Hvem kan du invitere til å "komme og se" — og hvordan?

KAPITTEL 3

TEMA/LITTERÆRT VIRKEMIDDEL: MISFORSTÅTTE UTTALELSER

Jesus uttaler seg, en tilskuer uttrykker en bokstavelig forståelse av det han sier, og Jesus forklarer den sanne, åndelige betydningen av uttalelsen.

9 tilfeller: Nikodemus (3:3-8); den samaritanske kvinnen (4:10-15), disiplene (4:31-38, 11:11-15) og jødene (6:47-58, 7:33-36; 8:21-30; 8:31-47; 8:56-58)

KAP 3

- v. 3, 5 + 1,13: Født på ny = født av vann og Ånd = født av Gud
- Født på ny: Ikke 'født igjen', men 'født ovenfra'
- **født av vann og Ånd:**
  - ▶ *Sier han at dåp er nødvendig for å komme inn i Guds rike?*
  - ▶ Kunne forstås slik av de første leserne, men kunne Jesus forvente det av Nikodemus? (v. 10)
  - ▶ Bryter med "tro alene" i resten av evangeliet og NT

KAP 3

Esek 36,25-27: "Og jeg vil stenke rent **vann** på dere, så dere skal bli rene. Fra alle deres urenheter og fra alle deres motbydelige avguder vil jeg **rense** dere. Jeg vil gi dere et nytt hjerte, og en ny **ånd** vil jeg gi i dere. Jeg vil ta bort steinhjertet av deres kjød og gi dere et kjødhjerte. Min **Ånd** vil jeg gi inne i dere, og jeg vil gjøre det så at dere følger mine bud og holder mine lover og gjør etter dem."

Jes 44,3: "For jeg vil øse **vann** over det tørste og **strømmer** over det tørre. Jeg vil utgyte min **Ånd** over din ætt og min velsignelse over din etterslekt."

- GT: Både vann og ånd er symboler på Guds fornyende og rensende handling, og noen ganger er begge brukt sammen. (Også i 1 Kor 6:11 og 12:13)
- Dette var noe en "Israels lærer" burde vite.
- En tolkning som går tilbake til 200-tallet.

KAP 3

- Nytt ordspill i v. 8: Vind/ånd/pust = pneuma (gr.)/ruah (hebr.)
- Svaret på Nikodemus' spørsmål (v. 9) begynner å komme fra v. 13: Når man tror på Jesus, får man Ånden som gjør at man kan se Guds rike.
- v. 14:
  - ▶ "bli løftet opp" (også 8:28) har en dobbel betydning hos Johannes (12:32-33): Løftet opp på korset, men samtidig opphøyd. Begge deler om "Herrens lidende tjener" i Jes 52:13.
  - ▶ Kobberslangen i 4 Mos 21:6-9
- Jesus kom første gang for å frelse (v. 16-17), men han kommer igjen for å dømme (v. 18-20, 36).
- Nikodemus blir et konkret eksempel på sannheten i v. 21 (7:50-51, 19:39)
- Samsvarer med å bli som et barn for å komme inn i Guds rike (Matt 18:3-4).

KAP 3

- 3,11: "Vi" er flere enn Jesus.
  - ▶ Jesus + Faderen i 14:23, 17:11, 22, men der er det tydelig i konteksten. Merkelig å si at Jesus og Faderen taler om det de har sett...?
  - ▶ Trolig Jesus + disiplene, selv om de ikke nevnes i avsnittet. Inkludert de første kristne som "vi" i 1:14, 16, 9:4 og 21:24.
- v. 22-36: Johannes som et flott eksempel på å være et ydmykt vitne for Jesus
  - ▶ Han vet hvem han er og hva hans oppgave er. Det første Johannes gjør i evangeliet er å bekjenne hva han *ikke* er (1:20-21).
  - ▶ Disiplene hans har gått glipp av hele poenget med Johannes sin tjeneste (v. 26)
  - ▶ *Vi må vitne som Johannes og ikke som disiplene hans. Alt starter med å vite din oppgave og hvem du skal peke på — og bekjempe stolthet på denne måten. Vi skal ikke dra mennesker til Jesus ved å dra dem til oss selv.*

DEN SAMARITANSKE KVINNEN VED BRØNNEN (4:1-42)

- Jesus *måtte* (v. 4): For å treffe denne kvinnen og nå samaritanerne og gjøre Guds vilje.
- Jesus viser sin menneskelige side og er sliten og tørst (*anti-agnostisk*)
- Han bryter mange kulturelle regler ved å snakke til kvinnen.
- Ordet for *kilde* (v. 14) brukes om brønnen i v. 6.
- “Levende vann” (v. 14) kan forstås som rennende vann, men Jesus snakker om Ånden (7:39).
- Det evige livet starter når vi får Guds Ånd. (v. 14)
- v. 23-24: Ekte tilbedelse, av mennesker som har Guds Ånd, er allerede mulig pga Jesus.

DEN KONGELIGE EMBETSMANNENS SØNN HELBREDET (4:46-54)

- To første tegn i Kana.
- Trolig en av Herodes sine menn. Kanskje også en hedning. I så fall en progresjon fra jøde (kap 3) til samaritaner (kap 4) til hedning.
- Ekte tro (v. 50, 53).
- *Jesus må ikke være fysisk til stede for å helbrede, akkurat som i dag.*

DEN LAMME
MANNEN
VED
BETESDA-
DAMMEN
(5:1-9)

DEN LAMME
MANNEN
VED
BETESDA-
DAMMEN
(5:1-9)

DEN LAMME
MANNEN
VED
BETESDA-
DAMMEN
(5:1-9)

Et jødisk eller hedensk helbredelsessted?

Fantes mer enn 400 slike steder i Romerriket
viet til Asklepius

Under keiser Hadrian (117-138 e.Kr.) ble
Betesda-dammene (en øvre og en nedre)
utvidet til å inkludere et Asklepius-tempel.

Mulig det var et hedensk sted før dette også.

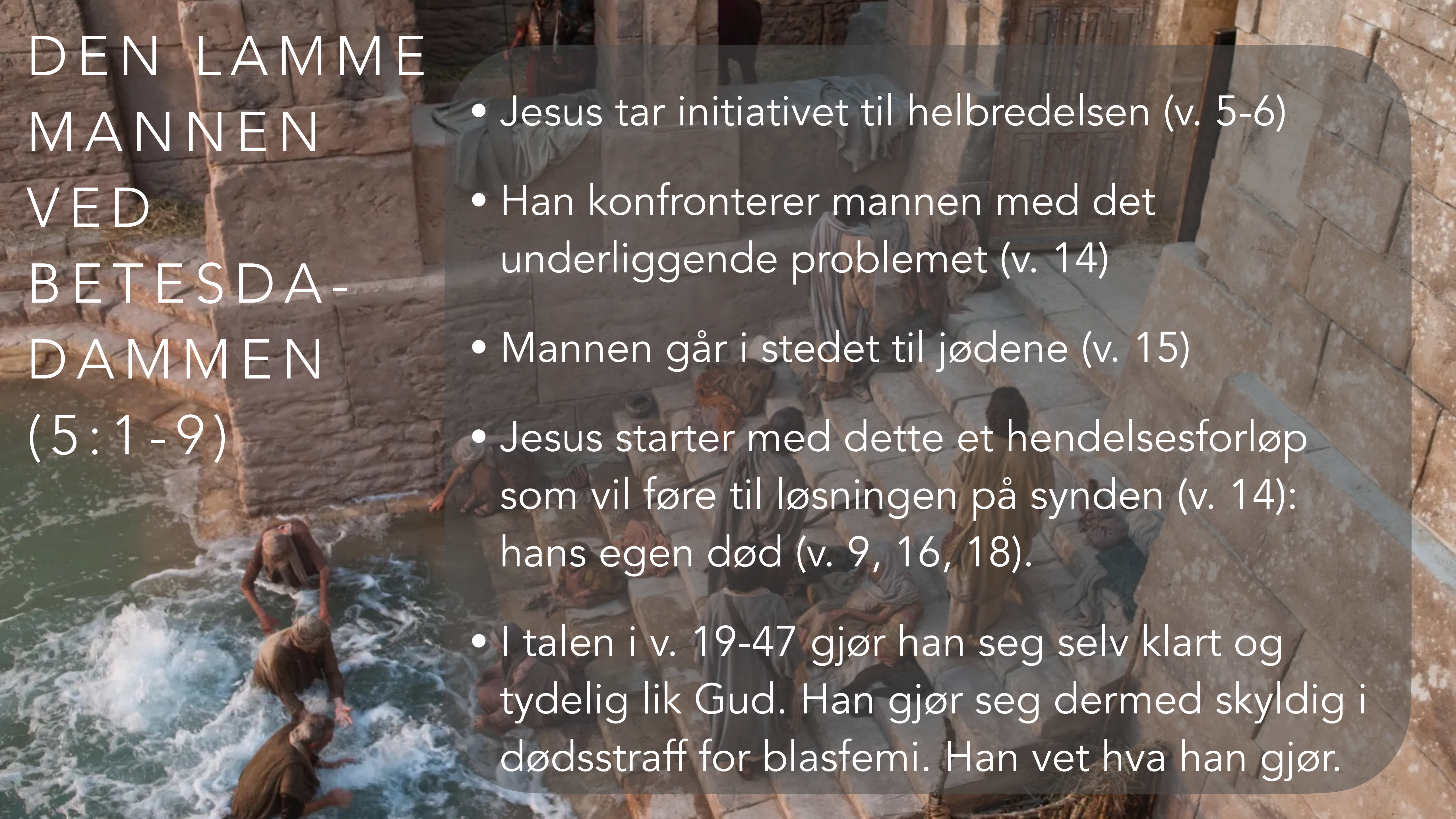

DEN LAMME MANNEN VED BETESDA- DAMMEN (5:1-9)

- v. 3-4 mangler i de eldste håndskriftene og er ment å forklare det mannen sier i v. 7. Kopisten kjente trolig ikke til Asklepius-kulten.
- *“Opprøringen av vannet var en del av en seremoni da prestene i Asklepius-tempelet åpnet forbindelsesrørene mellom den øvre og den nedre delen av bassenget. Fordi ett sett med rør var høyere enn det andre, forårsaket dette en "røring" av vannet i bassenget.”* (Dr. Eliyahu Lizorkin-Eyzenberg ved Israel Bible Center)
- Det skurrer også teologisk at den raskeste, og den som kanskje da trengte det minst, ville bli helbredet.

DEN LAMME MANNEN VED BETESDA- DAMMEN (5:1-9)

- Jesus tar initiativet til helbredelsen (v. 5-6)
- Han konfronterer mannen med det underliggende problemet (v. 14)
- Mannen går i stedet til jødene (v. 15)
- Jesus starter med dette et hendelsesforløp som vil føre til løsningen på synden (v. 14): hans egen død (v. 9, 16, 18).
- I talen i v. 19-47 gjør han seg selv klart og tydelig lik Gud. Han gjør seg dermed skyldig i dødsstraff for blasfemi. Han vet hva han gjør.

5:17-47

- v. 17: Gud arbeider på sabbaten siden verden fortsatt består. 1 Mos 2 har ingen kveld den 7. dagen.
- v. 31: Egentlig kan bare han selv vitne fullstendig om hvem han er, siden han er Gud. Men for å nå dem peker han i stedet på fem andre vitner: Johannes (v. 32-35), hans egne gjerninger (v. 36), Gud (v. 37), skriftene (v. 39) og Moses (v. 45-47).

"Hvem er det mennesket som sa at du skulle ta båren og gå?" spurte de. Han som var blitt frisk, visste ikke hvem det var, for Jesus hadde trukket seg unna; det var så mye folk der.

(Joh 5:12-13)

#introvert-Jesus
#healandrun

6,2-6

“UNDESIGNED COINCIDENCES”

- *Jesus løftet blikket og så at en stor folkemengde kom til ham. Han sa da til Filip: "Hvor skal vi kjøpe brød så alle disse kan få noe å spise?" (6:5)*
- Hvorfor akkurat Filip?
- Luk 9,10: *Da tok han dem med og trakk seg tilbake, bortover mot en by som heter Betsaida, for å være alene med dem.*
- Joh 1,44: *Filip var fra Betsaida, den byen Peter og Andreas var fra.*
- "Det er lett å finne på en løgn, men du kan ikke få andre med på løggen din." (Tim McGrew)
- Trolig ingen konspirasjonsteori, men rett og slett sannheten.

HIDDEN
IN PLAIN VIEW

Undesigned Coincidences in the Gospels and Acts

Lydia McGrew

JEG ER LIVETS BRØD (6:35)

Kontekst: Påske (v. 4) (med usyret brød), etter at de 5000 blir mett (det 4. tegnet)

Dette brødet tilfredsstiller også tørsten (4:14)

Både tegnet og talen viser at Jesus er NTs manna (v. 49-50).

Jesus metter fullstendig den åndelige sulten.

Noen reagerer med å trekke seg unna (v. 60, 66). Leserne ville trolig tenke på nattverd fra v. 53, siden "drikke hans blod" plutselig dukker opp. (Johannes' alternative nattverd)

Men 6,40: Spise og drikke er en metafor for å tro på ham.

Nattverd er ikke nødvendig for frelse.

Mot gnostikere: Vekt på at Jesus kommer fra himmelen (hans guddommelighet), hans kropp (hans menneskelighet) og at tro er nok.

- Planen til Jesus er ikke å bli berømt, men å vente på timen (v. 3-6)
- V. 8 kan forstås som at *de* kan dra opp når som helst fordi ingen prøver å drepe dem, men *han* kan ikke det (v. 7). Hadde han dratt med dem, kunne "timen" kanskje blitt framskyndet (men v. 30 og 44). Han drar i stedet på sitt eget tidspunkt.

7:37-39

- Løvhyttedefesten: Man ba om høstregn, og endetidselvene i Sak 14 ble symbolisert med en prosesjon til Siloamdammen hver dag for å hente vann, som siden ble helt ut som takkeoffer.
- Sak 14 ble lest og tolket sammen med Esek 47. Disse to tekstene sammen sa at vann ville strømme fra templet og gi liv til hele jorden. Vannhentings-seremonien pekte mot dette.
- Jesus annonserer at han er Den Hellige Ånds kilde og endetidselvene i Sak 14.
- Jes 55:1: "Kom, alle tørste, kom til vannet!"

REFLEKSJON:

1. Hvordan har du opplevd at Jesus har kommet med sitt lys i livet ditt?
2. Er det noe Jesus sier om seg selv i kap 3-7 som var nytt?
3. Når trenger du å huske på å komme til Jesus og drikke?

KAPITTEL 8

7:53 - 8:11

1. Utelatt av alle de tidligste manuskripter, men *sannsynligvis likevel en sann historie*. Finnes på forskjellige steder i ulike manuskripter, hovedsaklig i Johannes (etter 7:36, 7:44 eller 21:25) men også i Lukas (etter 21:38).
2. Oljeberget (v. 1), "satte seg og underviste" (v. 2) og skriftlærde (v. 3) nevnes aldri ellers i Johannes men nevnes hos synoptikerne.
3. Unaturlig overgang til v. 12. Hvem er "dem" (NO11: "folket"), når det ikke var noen igjen?
4. I v. 20 er han ved tempelkisten, hvor det trolig ikke var så mye sand å skrive i. Passer bedre med 7:37.

- *Mannen skulle også steines (3. Mos 20:10)*
- *Selv den eneste som kunne kastet noen stein, fordømmer henne ikke. Hun får en ny start og sjansen til å omvende seg.*
- *Spiller Jesus på "loven om sjalusi" (4. Mos 5:11-31) som skulle avgjøre om kona var skyldig eller ikke i utroskap? Ritualet inkluderte også skrift og sand...*

"JEG ER (*ego eimi*)"

(8:24, 28, 58, 13:19, 18:5-6)

- Vanlig å tenke på 2 Mos 3:14 - "Jeg er den jeg er" (og dermed det beslektede "Jahve")
  - Gresk (LXX): "Jeg er den værende" (*ego eimi ho on*)
  - Men: "Jeg er har sendt meg" = "Den værende har sendt meg" (*ho on* har sendt meg)
  - Ikke like tydelig link på gresk...
- LXX bruker også *ego eimi* for å oversette "ani ho" ("jeg er Han")
  - 5 Mos 32:39 (gr.): "Se, se at jeg er, og det er ingen gud unntatt meg."
  - "Ani ho" også i Jes 41:4, 43:10, 43:13, 46:4, 48:12 og 52:6. LXX har *ego eimi* i alle tilfellene (unntatt i 43:13 hvor det ikke oversettes)
  - De fleste av disse handler om Guds storhet og at han er den eneste Gud

En kraftig tittel. Jesus påstår tydelig å være Gud.

8,31-59: KONFRONTASJON MED JØDENE

JESUS

Sannheten skal sette dere fri.

Alle synder er derfor slaver av synden. Jeg kan sette dere fri fra den. Jeg taler det jeg har sett hos min Far, og dere gjør det dere har hørt av deres far.

Da hadde dere gjort Abrahams gjerninger. Men dere prøver i stedet å drepe meg, noe Abraham ikke ville gjort.

Da hadde dere elsket meg, for jeg kommer fra ham. Men dere har i stedet djevelen til far, siden dere vil drepe meg. Og han er løgnens far, derfor tror dere meg ikke når jeg sier sannheten.

Jeg er ikke besatt, i stedet ærer jeg min Far. Den som tar vare på mine ord, skal aldri dø.

Ja, for jeg kjenner Gud, og Abraham så fram til min tid og gledet seg.

Før Abraham var, Jeg er!

JØDENE

Men vi er Abrahams ætt og har aldri vært slaver under noen!

Men vår far er jo Abraham!

Vi har Gud til far!

Du er en besatt samaritan!

Du er besatt! Selv Abraham døde, men du er større enn ham siden du gir evig liv?!

Du er ennå ikke 50 år og har sett Abraham?!

“!\$#!@%#!”

KAPITTEL 9

KAPITTEL 9

SILOAMDAMMEN

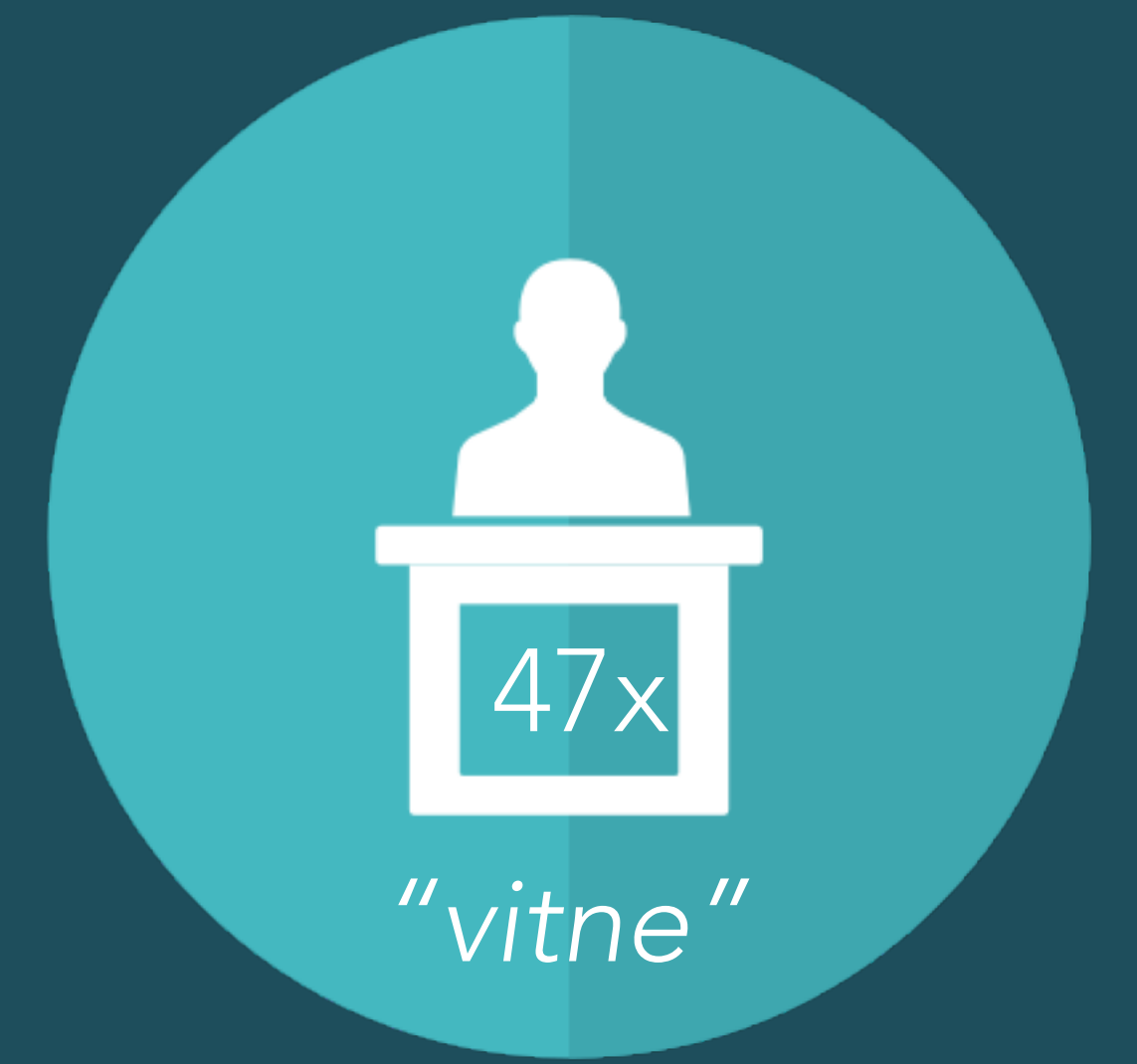

KAP 9: BLINDHET

- 8:12 fortsatt i bakgrunnen, gjentas i 9:5. Helbredelsen (6. tegn) blir et fysisk eksempel på den åndelige sannheten om at Jesus er verdens lys som gir åndelig syn.
- Jesus åpner øynene på en blind mann så han kan se fysisk, og også åndelig når han innser hvem Jesus er (v. 25, 36, 38). Hans fysiske blindhet blir et bilde på åndelig blindhet.
- "Jødene" kunne både se fysisk og hevdet også å ha åndelig syn (v. 16, 24), men de er egentlig åndelig blinde.
- v. 39: Jesu komme til denne verden fører til slutt til en dom (selv om 3:17), fordi de som ikke påstår å ha åndelig syn faktisk ser hvem Jesus er, og de som påstår å ha åndelig syn er åndelig blinde fordi de ikke ser hvem Jesus er.
- "De som ikke ser" (v. 39) = åndelig ydmyke (som "fattige i ånden", Matt 5:3).
- v. 40: Fariseerne forventer "nei", og har trykk på vi. Derfor sier Jesus at de egentlig sier "Vi ser!" Så lenge de påstår dette, vil de ikke komme til Jesus, og da blir deres synd stående.

“Hva mener du om ham?” (9:17)

“Vi vet at Jesus bare var et menneske.” (fra 9:24)

“Men dette vet jeg: Jeg var blind, og nå ser jeg.” (9:25)

Hva ville *du* sagt?

KAPITTEL 10

KAP 10: PORTEN OG DEN GODE GJETEREN

- Publikum: Fariseere ++
- Bakgrunn i GT: Sal 23:1, Esek 34, Jer 23, Sak 9 & 11

- Fariseerne er tyver, røvere og fremmede. De er de nye dårlige hyrdene fra Esek 34. Kontrasten er Jesus, som går gjennom porten og som selv er porten og Den gode hyrden ("David"/Messias, Esek 34:23)
- Han gjør det Gud selv vil gjøre i Esek 34:15-16: Helbrede (2., 3. og 6. tegn) og gi mat (4. tegn)
- Lesernes motstandere "jødene" er de dårlige gjeterne fra GT. De må følge Jesus og ikke dem.

Når gnostikerne brakte forvirring og usikkerhet, ville Jesus vise veien. De trenger ikke bekymre seg fordi de kjenner hans stemme.

Gnostikerne er også tyver og røvere fordi de prøver å klatre over gjerdet til frelse og ikke går gjennom tro på Jesus.

10:1-2

“Den som ikke går inn til saueflokken gjennom porten, men klatrer over et annet sted, han er en tyv og en røver. Men den som kommer inn gjennom porten, er gjeter for sauene.”

«Jeg har også andre sauer,
som ikke hører til denne
flokken. Også dem må jeg
lede.» (Joh 10:16)

"DERE ER GUDER" (10:34-36)

Gud står fram i guders forsamling, midt mellom guder holder han dom:

Hvor lenge vil dere dømme med urett og holde med de skyldige? Hjelp svake og farløse til deres rett, frikjenn hjelpeløse og fattigfolk, berg fattige og svake, fri dem fra de lovløses hånd!

De vet ingenting, skjønner ingenting, de går omkring i mørke, alle jordens grunnvoller rokkes.

Jeg har sagt: «Dere er guder, sønner av Den høyeste er dere alle. Men dere skal dø slik et menneske dør, og falle slik en av fyrstene faller.»

Reis deg, Gud, hold dom over jorden, for alle folkeslag er din eiendom.

Salme 82

- Fra Sal 82:6 kaller folkets ledere "guder" fordi de ble sett på som Guds guddommelige råd på jorden (82:1-2), men de var likevel dødelige (82:7).
- "Fra det mindre til det større":
  - ▶ Hvis mennesker kunne kalles guder fordi de fikk Guds Ord, hvorfor har de da problemer med at han kaller seg Guds Sønn?
  - ▶ Disse "gudene" gjorde aldri det Jesus gjør.
- Loven og GT kan ikke gjøres ugyldig. Loven består til verdens ende, og GT har evig gyldighet som Guds ord.

Hvordan har du erfart Jesu stemme?

Hvordan blir du oppmuntret av at Jesus er den gode gjeteren?

KAP 11: LASARUS (7. TEGN OG 6. "JEG ER")

- Hvorfor har bare Johannes med dette underet? Trolig fordi det skjedde på den 2. turen til Jerusalem og passer derfor ikke inn i strukturen til synoptikerne.
- Jesus **er** selve Oppstandelsen (v. 25), og han demonstrerer dette her.
- "Jesus gråt." (v. 35) Men:
  1. Var det fordi han var trist? (v. 3, 5, 11, 36)
  2. Eller fordi han blir sint pga deres vantro? (v. 33, 37-38)
    - ▶ Et annet ord for "gråte" enn i v. 31 og 33.
    - ▶ "Opprørt" har assosiasjoner til sinne i Matt 9:30, Mark 1:43, 14:5.
- Noen ganger kan ikke engang en oppstandelse fra de døde overbevise et forherdet hjerte (v. 46, 12:10)

Hva ville du sagt til noen som sier de ville trodd på Jesus hvis de hadde sett et mirakel med egne øyne?

KAPITTEL 12

KAP 12:1-8

- Trolig samme historie som i Matt 26 og Mark 14, og at "Simon den spedalske" kan være faren til Lasarus, Marta og Maria.
  - ▶ Kanskje er Maria anonym i Matt/Mark for å beskytte henne fra forfølgelse mens hun fortsatt var i live?
  - ▶ Historien i Luk 7 er såpass annerledes og trolig om en annen kvinne tidligere.
- I sin hengivenhet ga hun Jesus den æren en død vanligvis ville få.
- Maria nevnes tre ganger i evangeliene, og alltid i sammenheng med Jesu føtter (Luk 10:39, Joh 11:32 og 12:3).

VERDEN - NOEN GREKERE - TIMEN (12:19-23)

- Hele verden løper etter ham (—> 1:9-10)
- Hvorfor gjenta at Filip var fra Betsaida? (1:44) Trolig fordi Betsaida lå nær det greske området Dekapolis. Filip er også et gresk navn. Kanskje de kjente ham fra før?
- Grekerne representerer "verden" og at hele verden faktisk kommer til å gå etter ham, selv om han ble avvist av sine egne da han kom. Derfor har timen nå kommet når dette skal gjøres mulig.
- Interessant rekke av (gå/komme):
  - v. 19: Verden har gått bort etter ham (ap-erchomai)
  - v. 21: Grekerne gikk til Filip (pros-erchomai)
  - v. 22: Filip går til Andreas, og de går til Jesus (erchomai)
  - v. 23: Timen er kommet (erchomai)
- **Vi må ikke tenke smått om det vi tror på. Hele verden har gått etter Jesus. Han har satt et tydelig preg på verden.**

DEL 2: KAPITTEL 13-21

GT-OPPFYLLELSER I PÅSKEUKA

- 12:37-40: De trodde ham ikke (Jes 53:1, 6:10).
- 13:18: En av disiplene skal forråde Jesus (Sal 41:10).
- 15:24-25: Verden har sett og hater både Jesus og hans Far (Sal 35:19, 69:5).
- 17:12: En disippel ville mistes (Sal 41:10)
- 19:23-24: Soldatene deler Jesu klær og kaster lodd om kappen (Sal 22:19).
- 19:28-29: På korset sier Jesus "jeg tørster" og får vineddik å drikke (Sal 69:22)
- 19:36-37: I korsfestelsen ble ikke beina hans knust (2 Mos 12:10, 12:46, 4. Mos 9:12, Sal 34:21), men han ble stukket i siden (Sak 12:10)

HVORDAN SKAL VI KLARE OSS? (KAP 13-17)

1. Tjen hverandre (13:3-17)
2. Elsk hverandre (13:34-35, 15:12-17)
3. Bli i meg (15:1-8)
4. Vær forberedt på motstand (15:18-25)
5. Bevar enheten (17:20-23)
6. Den Hellige Ånd vil være med dere (14:16-18, 26, 15:26, 16:7-15)

1. TJEN HVERANDRE (13:3-17)

- Johannes har en mye større tale enn synoptikerne før avskjeden. Tar ikke med nattverden, men fotvaskingen i stedet.
- v. 3: Han visste hvem han var, at han var deres mester. Denne handlingen rokket ikke ved dette for ham. Å vise dem dette var en del av oppdraget.
- Fotvasking var en tjeners jobb, og å ta av seg klærne var også ydmykende. Jesus viser dem et eksempel på tjenende lederskap. Han tjener også Judas.
- Helt utenkelig for Peter, fordi Jesus gikk helt imot de kulturelle og sosiale rollene. Peter tenker som verden.
- Peter må forstå hvor grunnleggende dette er. Vi vil være salige hvis vi tjener hverandre (v. 17).
- **Fotvasking har ikke samme betydning for oss og kan av og til bli en pinlig affære. Hvordan anvender vi dette?**

2. ELSK HVERANDRE (13:34-35, 15:12-17)

“Hvordan ville du reagert hvis noen sa at du umulig kan være en kristen fordi du ikke elsker andre kristne? I Joh 13:34-35 sier Jesus at vårt varemerke først og fremst skal være vår kjærlighet til hverandre. Her gir faktisk Jesus verden muligheten til å dømme oss ut fra vår kjærlighet til andre kristne. Hvis vi elsker hverandre, vil ikke verden ha noen grunn til å si at vi ikke er kristne. Kjærlighet må også komme før teologiske svar, selv om disse også er viktige. Dette trenger ikke bety at verden har rett i at du ikke er “skikkelig frelst”, men verden er i alle fall ikke noe nærmere å bli frelst selv hvis denne kjærligheten ikke er synlig.”

Francis Schaeffer, *The Mark of a Christian*

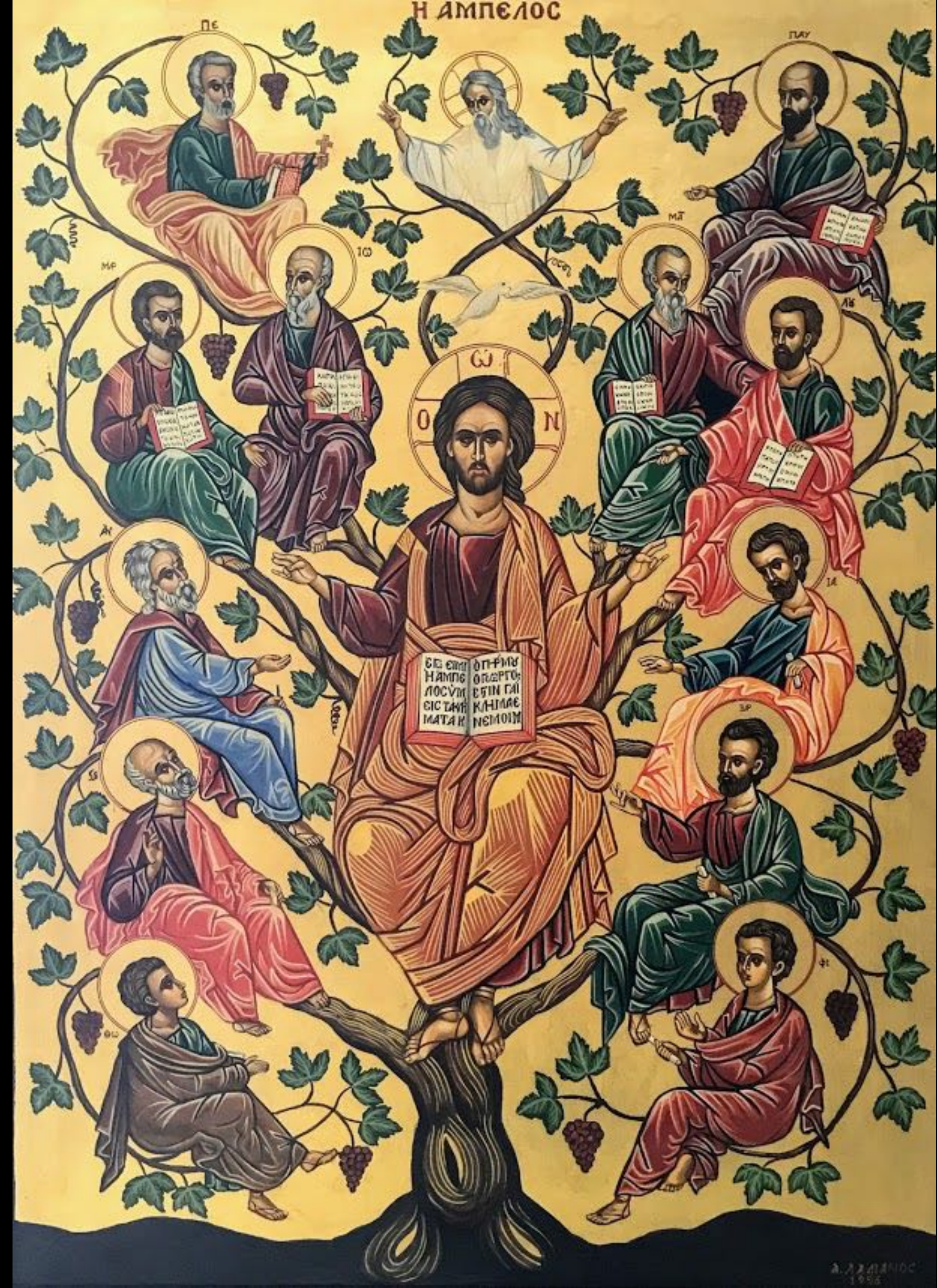
2. ELSK HVERANDRE (13:34-35, 15:12-17)

- Veldig viktig! Dette skal kjennetegne oss!
- Nevnes også i 1 Joh 3:11, 23, 4:7, 11, 12, 2 Joh 1:5. Også i Rom 12:9-10, 13:8, 1 Tess 4:9 og 1 Pet 1:22.
- Verden skal ikke forstå at vi er *kristne*, for kristne får ikke automatisk mennesker nærmere Jesus, ettersom kristne ikke alltid er attraktive for verden.
- Men: "ved dette skal alle forstå at dere er **mine** disipler": Ved å elske hverandre peker vi på Jesus, og *han* er attraktiv.
- Tertullian (200-tallet) om folkets oppfatning av de kristne: "*Se, sier de, hvordan de elsker hverandre (for selv hater de hverandre) og hvordan de er klare til å dø for hverandre (for selv er de klarere til å drepe hverandre).*"
- Jesus viser oss hvordan (15:13, Ef 5:2).
- **Er det kjærlighet som kjennetegner oss? Hva er verdens oppfatning av oss nå? Bør noe gjøres?**

3. BLI I MEG (15:1-8)

DET SANNE VINTRE

BAKGRUNN I GT

En vinstokk tok du fra Egypt, du drev folkeslag ut og plantet den. Du ryddet plass for den så den slo rot og fylte landet. Fjell ble dekket av skyggen, mektige sedrer av greinene. Den strakte rankene ut til havet og skuddene til Storelven. (Sal 80:9-12)

- Også Jer 2:21, Esek 17:6-8, 19:10-14, Hos 10:1, og vingård i Jes 5:1-7 og 27:2-6.
- **Det "opprinnelige" vintreet var Israel.**
- *For vingården til Herren over hærs-karene, det er Israels hus, og menneskene i Juda er hans kjæreste hage. Han ventet rett, men se, det kom blod, rettferd, men se, det kom skrik! (Jes 5:7)*

Israel hadde ikke båret den frukten Gud forventet. Jesus redefinerer Israel til å handle om en relasjon til ham. Han oppfyller Israel og er det sanne vintreet som bærer den frukten Gud ønsker.

“DERE ER ALT RENE PÅ GRUNN AV DET ORDET JEG HAR TALT TIL DERE” (V. 3)

- “Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Den som hører mitt ord og tror på ham som har sendt meg, har evig liv og kommer ikke for dommen, men er gått over fra døden til livet.” (5:24)
- “Det er Ånden som gjør levende, kjøtt og blod duger ikke. De ordene jeg har talt til dere, er ånd og liv.” (6:63)
- Ren = hørt Jesu ord og kommet til tro på ham. Renset (v. 2) og klar til å bære frukt.

“Jeg er det sanne vintre, og min Far er vinbonden. 2 Hver grein på meg som ikke bærer frukt, tar han bort, og hver grein som bærer frukt, renses han så den skal bære mer. 3 Dere er alt rene på grunn av det ordet jeg har talt til dere. 4 Bli i meg, så blir jeg i dere. Slik som greinen ikke kan bære frukt av seg selv, men bare hvis den blir på vintreet, slik kan heller ikke dere bære frukt hvis dere ikke blir i meg. 5 Jeg er vintreet, dere er greinene. Den som blir i meg og jeg i ham, bærer mye frukt. For uten meg kan dere ingen ting gjøre. 6 Den som ikke blir i meg, blir kastet utenfor som en grein og visner. Og greinene blir samlet sammen og kastet på ilden, og de brenner. 7 Hvis dere blir i meg og mine ord blir i dere, be da om hva dere vil, og dere skal få det. 8 For ved dette blir min Far æret, at dere bærer mye frukt og blir mine disipler.”

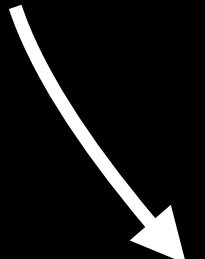
*“Jeg er det sanne vintre, og min Far er vinbonden. 2 Hver grein på meg som ikke bærer frukt, tar han bort, og hver grein som bærer frukt, renses han så den skal bære mer. 3 Dere er alt rene på grunn av det ordet jeg har talt til dere. 4 **Bli i meg,** så blir jeg i dere. Slik som greinen ikke kan bære frukt av seg selv, men bare hvis den blir på vintreet, slik kan heller ikke dere bære frukt hvis dere ikke blir i meg. 5 Jeg er vintreet, dere er greinene. Den som blir i meg og jeg i ham, bærer mye frukt. For uten meg kan dere ingen ting gjøre. 6 Den som ikke blir i meg, blir kastet utenfor som en grein og visner. Og greinene blir samlet sammen og kastet på ilden, og de brenner. 7 Hvis dere blir i meg og mine ord blir i dere, be da om hva dere vil, og dere skal få det. 8 For ved dette blir min Far æret, at dere bærer mye frukt og blir mine disipler.”*

ENESTE BUD: BLI I MEG!

v. 2: Hver grein på meg som ikke bærer frukt tar han bort

v. 6: Den som ikke blir i meg blir kastet utenfor som en grein og visner

bli i meg = bære frukt

Frukt kommer naturlig. Ikke fokuser på frukten - fokuser på Jesus

Jesus er det eneste vintreet som bærer frukten Gud ønsker. Derfor er det bare ved å være "i ham", og la hans rettferdighet bli vår, at vi har noen som helst mulighet til å bære frukt.

PRAKTISKE SPØRSMÅL

1. Hva vil det si å "bli i Jesus"?

Tro på ham og la hans rettferdighet bli vår.

v. 7: Henger sammen med at hans ord blir i oss (5:38, 8:31).

Fordi hans ord gir liv (5:24, 6:63).

2. Hvordan blir Jesus i oss?

Joh 14,16-18: Og jeg vil be min Far, og han skal gi dere en annen talsmann, som skal være hos dere for alltid: sannhetens Ånd... dere kjenner ham, for han blir hos dere og skal være i dere. Jeg lar dere ikke bli igjen som foreldreløse barn. Jeg kommer til dere.

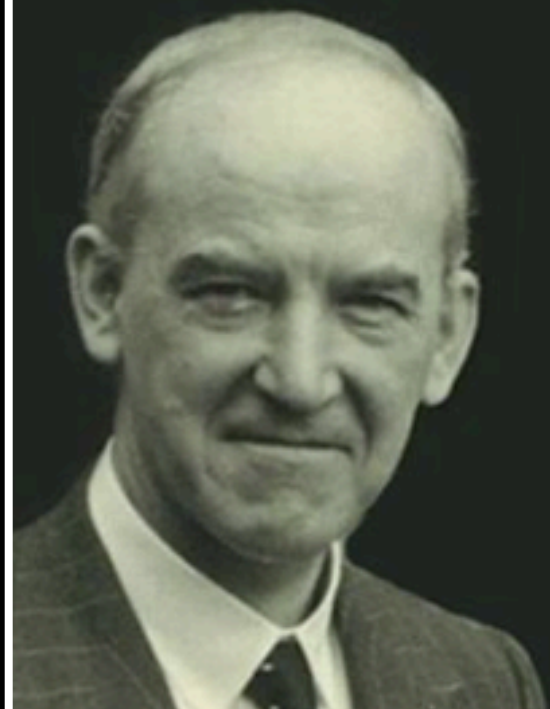
3. Hva slags frukt ønsker Gud?

Bare Jesus kan egentlig bære frukten Gud ønsker. Når vi tror på evangeliet om Jesus og lar hans ord leve i oss, og han bor i oss ved sin Ånd, da er vi en del av det sanne vintreet og bærer frukt.

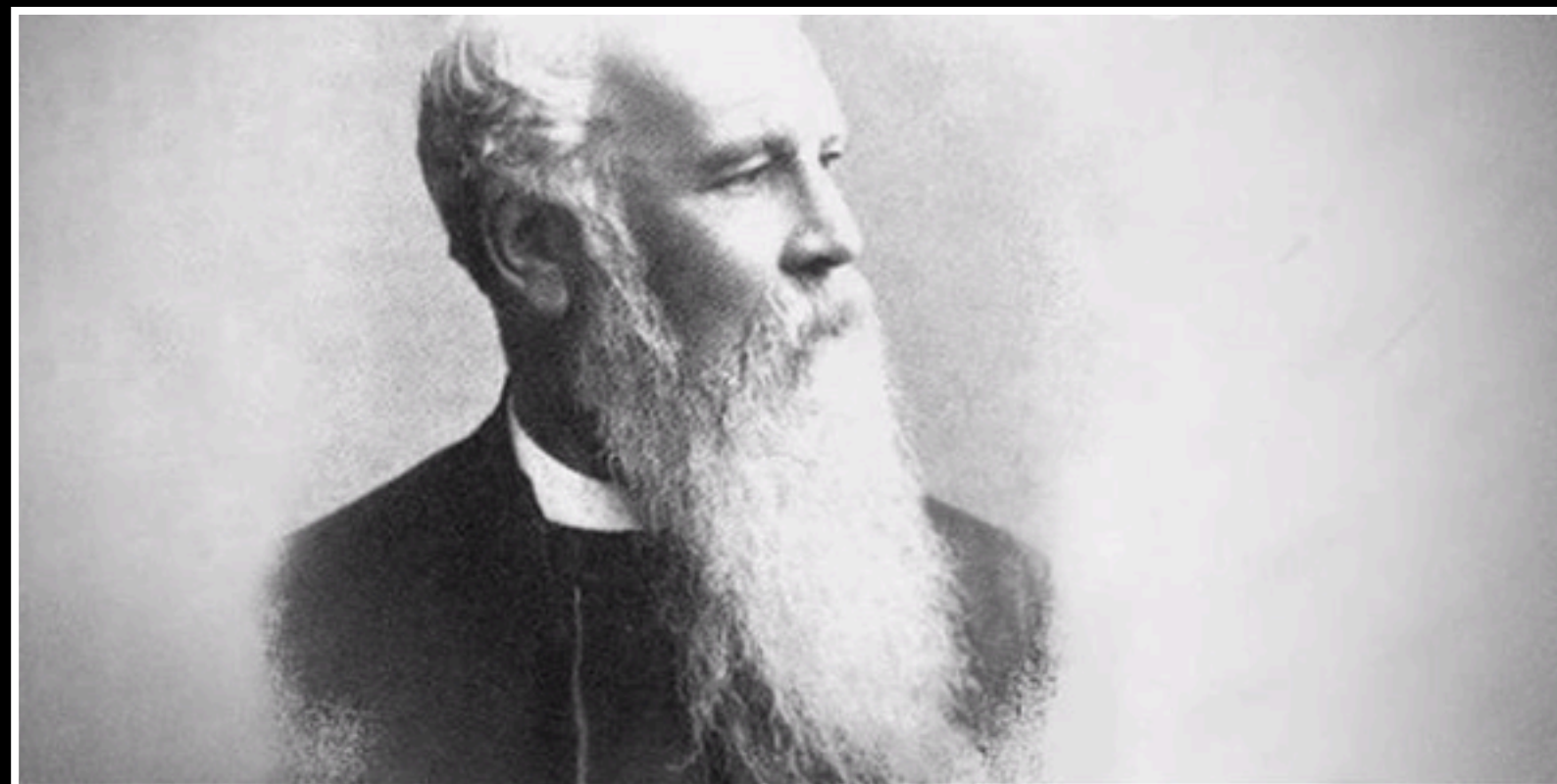

4: VÆR FORBEREDT PÅ MOTSTAND (15:18-25)

If the people of the world criticize you, thank them. They are telling you, in other words, that you belong to Him.

Martyn Lloyd-Jones

**“LAUGHTER, RIDICULE, OPPOSITION AND PERSECUTION ARE OFTEN THE ONLY REWARD WHICH CHRIST’S FOLLOWERS GET FROM THE WORLD.”
-J.C. RYLE**

WE CANNOT HELP IT IF THE TRUTH OFFENDS PEOPLE, BUT WE MUST ALWAYS MAKE SURE THAT IT IS THE TRUTH THAT IS OFFENDING THEM AND NOT US.

MARTYN LLOYD-JONES
(1899-1981)

Er vi forberedt på dette?

Hvorfor bør vi være forberedt?

5. BEVAR ENHETEN (17:20-23)

- Jesus gir oss sin herlighet (1:14, 17:5) for at vi skal være ett, slik at verden skal skjønne 1) at Jesus er Guds sønn, og 2) at Gud elsker oss slik han elsker Jesus
- Guds herlighet er der Guds bolig er: i menigheten
- Vi "dras inn" i Guds kjærlighet og enhet, fordi han bor i alle oss som tror.
- Denne enheten henger sammen med å elske hverandre og er grunnleggende for misjon.

5. BEVAR ENHETEN (17:20-23)

“Vår enhet er ment å skulle vise verden at evangeliet er sant. Vi kan altså ikke forvente at de skal tro på kristendommen hvis ikke vi ikke har enhet. Det må være en synlig enhet siden verden skal kunne se det, men Jesus snakker ikke dermed om en ytre, organisatorisk enhet. Dette kan i stedet gi verden inntrykk av at medlemmenes frihet berøves. Men hvis vi på tross av våre ulike trosretninger klarer å stå sammen, vil det vise verden at vi har en annerledes kjærlighet til hverandre. Løsningen er trolig derfor ikke å avskaffe de ulike trossamfunn innenfor kristendommen. Kjærligheten vil bli synlig for verden hvis vi har enhet til tross for ulikhetene våre. Vi må derfor alltid tale i kjærlighet hvis vi har et problem med en annen kristen. Vårt mål må være en løsning og ikke en seier. Målet er å gi Gud ære, og vi må løse problemene mellom oss for Guds skyld.”

Francis Schaeffer, *The Mark of a Christian*

Et fungerende kristent fellesskap er ikke et ekstremt hyggelig fellesskap av likesinnende.

Et fungerende kristent fellesskap er et fellesskap som utviser Guds kjærlighet og enhet, til tross for at vi er forskjellige på haugevis av måter, og det er jo nettopp meningen at vi skal være forskjellige, og at selv om vi mener forskjellige ting og tolker Bibelen forskjellig, så elsker vi hverandre likevel, slik at denne uvanlige kjærligheten fører til en helt spesiell enhet som gir oss troverdighet utad når vi snakker om Jesus, og mennesker blir overbevist om at Jesus er Guds Sønn.

6. TALSMANNEN (14:16-18, 26, 15:26, 16:7-15)

Gr. 'parakletos' (latin: 'ad vocatus'): 'tilkalt', hjelper, forbeder, advokat.

Oppgaver: *Fortsette arbeidet til Jesus, den 1. talsmannen (1. Joh 2:1)*

1. Lære dem alle ting *Mer opplæring: innsikt og helliggjørelse*
2. Minne dem om alt det Jesus har sagt *Når de skulle skrive det ned. Vi bør lese det så vi kan bli minnet på det.*
3. Vitne om Jesus og herliggjøre ham *Han finner ikke på noe nytt, Jesus alltid sentrum*
4. Overbevise verden om synd, rettferdighet og dom *Han er aktiv i verden og gjør det Jesus gjorde*
5. Veilede dem til hele sannheten *Gi en dypere forståelse av evangeliet*
6. Tale det han hører *Det samme som Jesus gjorde*
7. Fortelle dem hva som kommer *Profetiske ord om fremtiden? Innsikt i det som gjenstod?*

MER "UNDESIGNED COINCIDENCES" (18:29-38)

- Lukas 23,1-4: Hvorfor tar Pilatus så lett på at Jesus sier han er en konge?
- Joh 18,29-38 fyller inn hullene ved å gi flere opplysninger om hva samtalen mellom Jesus og Pilatus dreide seg om.
- Når Pilatus undersøker nærmere, virker ikke dette som noen trussel mot romersk styre likevel.
- Og: Johannes har ikke med anklagen om å være konge, bare at han er en forbryter. Hvorfor skulle da Pilatus spørre om Jesus var konge?
- Evangeliene utfyller hverandre i detaljene fordi de forteller samme sanne historie.

VANN OG BLOD (19:34)

Noen tolkninger:

1. **Kun faktabeskrivelser uten symbolikk.** Bevis på at han var død.
2. **Vannet = Ånden.** Blodet viser bare at han var et menneske, mens vannet var symbolsk for Ånden han ga til verden. Da Jesus døde, ble Ånden gitt.
3. **Nattverd og dåp,** som ville være forståelig for leserne.

KAP 20: NOEN PUNKTER

- **v. 17: Fikk Tomas ta på Jesus senere, men ikke Maria nå? Fordi Jesus må først stige opp?**
  - Fotnote: "Ikke hold meg tilbake" (vedvarende handling). Eng.: "Don't cling to me."
  - Virker mer sannsynlig at hun prøver å holde ham fast så han ikke går igjen. Han sier hun i stedet skal gå og fortelle om det. (—> v. 18)
  - Vil han forklare henne at fra nå av vil han ikke kunne kjennes på menneskelig måte?
- **v. 21-23: Misjonsbefalingen hos Johannes**
  - Forsmak/frampek på Apg 2? (Død eller himmelfart i 16:7?)
- "åndet": Brukes bare her i NT, men i LXX 1. Mos 2:7, 1 Kg 17:21, Esek 37:9 —> nytt liv, nyskapelse.
- Eneste stedet Johannes nevner tilgivelse for synder, men mange ganger at synder forblir "utilgitt" - som alltid henger alltid sammen med å ikke tro på Jesus.
  - De **bestemte** ikke hvem som skulle få tilgivelse, men tilgivelsen kommer ved å forkynne evangeliet og annonsere resultatet av å tro (tilgivelse) og av å avvise (ingen tilgivelse).
- **v. 28: Evangeliets klimaks om Jesu guddommelighet**

KAP 21: EPILOGEN

- v. 1-14: "Aldri er en fisketur blitt så strengt dømt." (George Beasley-Murray)
- **Fishing ble et symbol for misjon i Luk 5.**
  - ▶ Også denne gang en enorm kontrast mellom deres innsats ut fra erfaring og ferdigheter, og når de gjør det på Jesu ord.
  - ▶ Et viktig poeng i misjon. På vårt initiativ skjer det ingenting, men på Jesu initiativ skjer alt. "Uten meg kan dere ingenting gjøre." (15:5)
  - ▶ De trengte å få repetert dette poenget, siden det er grunnleggende for misjon.

KAP 21: EPILOGEN

- **v. 15-23: Gjenopprettelsen av Peter**

- ▶ Både fornektelsen og gjenopprettelsen skjer ved et bål (som bare nevnes i 18:18 og 21:9)
- ▶ Trenger ikke bety at Jesus går ned et nivå fra *agape* til *fileo*. Ordene brukes om hverandre ellers i Johannes og andre skrifter. Poenget er at han får tre sjanser til å rette opp de tre fornektelsene. Og i tillegg får et lederansvar.
  - ▶ Luk 5 (før han hadde sviktet): "Gå fra meg, Herre, for jeg er en syndig mann."
  - ▶ 21:7 (etter at han hadde sviktet): Kaster seg i sjøen!
    - ▶ ***Han kjenner Jesus og elsker Jesus og løper mot ham i stedet for bort.***

“Det er denne disippelen som vitner om alt dette og som har skrevet dette, og vi vet at hans vitneutsagn er sant. Men også mye annet har Jesus gjort. Skulle det skrives ned, hver enkelt ting, tror jeg ikke hele verden ville romme alle de bøker som da måtte skrives.”

21:24-25

TIDLØSE SANNHETER FRA JOHANNESEVANGELIET

1. Jesus er brødet som gir oss liv, og hans ord er ånd og liv (kap 6). Hans ord er levende.
2. **Jesus er alt:** Livets brød, verdens lys som skinner i mørket og som er verdens redning, porten inn til frelsen, den som er veien til vår himmelske Far, den gode hyrde som leder de som følger ham, den som gjør det mulig for oss å stå opp igjen fra de døde og ha evig liv, den som er Sannheten i en verden full av subjektive sannheter, han som er det evige livet selv - *og at alt han ber oss om å gjøre er å bli i ham.*
3. "Den som elsker meg, vil holde fast på mitt ord, og min Far skal elske ham, og vi skal komme og bo hos ham." (14:23) Når vi elsker Jesus, lever vi etter det han har sagt.
4. "Mine sauer hører min stemme; jeg kjenner dem, og de følger meg." (10:27)
5. Den hellige ånd er aktiv i verden med å overbevise mennesker og for å hjelpe oss.